

Lausunto

29.11.2021

Asia: VN/20464/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta jätelain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Jätehuoltorekisteriä koskevat muutokset (22 §, 94-99 §, 122 §)

Johdanto

Hallitus esittää muutoksia jätteitä koskeviin rekistereihin ja rekisterien sisältämän tiedon käsittelyyn ja käyttöön. Jätelakityöryhmässä lakiesityksen muutoksia käsiteltiin alustavasti, ja lausuntokierroksella tunnistettiin jatkovalmistelun tarve. Jatkovalmistelu on tehty virkatyönä.

Esityksen tavoitteena on muun muassa kehittää ja sujuvoittaa rekistereihin liittyviä menettelyjä ja luoda niihin tarpeelliset tietopalvelut. Tavoite on kannatettava, joskaan esitys ei vielä poista päällekkäisiä menettelyjä ja tietovaatimuksia. Myös viranomaistoimintaa olisi mahdollista edelleen tehostaa keskittämällä yhteen viranomaisyksikköön kaikki jätehuoltorekisterihyväksynät.

Jätehuoltorekisterihyväksynnän edellytykset varmistettaisiin jatkossa menettelyllä, jossa tarkistetaan yrityksen liikenneluvan voimassaolo, jos liikennepalvelulaki edellyttää yritykseltä liikennelupaa. On kannatettavaa, ettei liikennepalvelulain edellytysten lisäksi ole tarpeen täyttää muita lisäedellytyksiä. Liikenneluvan tarkastamisen osalta menettely on kevyt, mutta silti päällekkäinen jo olemassa olevan menettelyn kanssa. Jatkossa olisi myös tarpeen harkita, miten yhdellä viranomaisella oleva tieto siirtyisi automaattisesti toiseen rekisteriin merkinnäksi.

Niiden toimijoiden osalta, joilta liikennelupaa ei vaadita, jätehuoltorekisteriin hyväksyntä vaatii vastaavan kaltaisten tietojen tarkistamista kuin liikenneluvan myöntäminen edellyttää. Yhdenvertaisen kohtelun takia on perusteltua, että vaatimukset ovat riittävän samankaltaiset. Vaikka liikenneluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään toisessa laissa, olisi lakiesityksen

taustoituksessa ollut mahdollista tarkastella edellytyksiä ja esteitä sille, että nekin jätteitä kuljettavat toiminnanharjoittajat, joilta ei vaadita liikennelupaa, otettaisiin liikennelupamenettelyyn piiriin.

Yleisellä tasolla menettelyjen yhteensovittamisella ja tietojen mahdollisimman automaattisella siirtymisellä voitaisiin kohdistaa viranomaisresursseja tarkoituksenmukaisemmin ja sujuvoittaa yritystoimintaan liittyviä menettelyjä. Viranomaisresurssien tehokkaan käytön ja tarkoituksenmukaisen kohdistamisen tulisi olla peruseriaatteena kaikissa menettelyihin liittyvissä lakiesityksissä.

Yritykset toivovat sujuvia ennakomenettelyitä ja lisäpanostusta etenkin alueelliseen ympäristövalvontaan. Toiminnanharjoittajien kokemusten mukaan valvonta on monilla alueilla painottunut tunnettuihin ja suurempiin toiminnanharjoittajiin. Käytäntö on kuitenkin jossain määrin osoittanut, että velvoitteiden tuntemus saattaa olla puutteellista osassa pienemmistä yrityksistä. Valvonnan ulottumattomiin jäivät usein toimijat, jotka osoittavat suoranaista piittaamattomuutta lainsäädännön velvoitteista ja vaatimuksista.

YTP esittää, että sopivassa vaiheessa jätteiden kuljetusta ja käsittelyä koskien eri viranomaisten roolit ennakomenettelyissä ja valvonnassa kuvattaisiin kokonaisuutena, jolloin olisi mahdollista tunnistaa päällekkäisiä tehtäviä, päällekkäisen tiedon käsittelyä ja valvonnan katvealueita.

22 § Valtion viranomaiset

Pykälässä ehdotetaan, että Kaakkois-Suomen ELY-keskus vastaisi jatkossa Suomen ulkopuolelle sijoittautuneiden jätteen kuljettajien ja välittäjien hyväksymisestä ja merkitsemisestä jätehuoltorekisteriin. Kaikki ELY-keskukset vastaisivat kotimaisten kuljettajien ja välittäjien hyväksymisestä ja näiden valvonnasta nykyiseen tapaan.

YTP kannattaa ehdotusta tehtävän keskittämisestä yhteen ELY-keskukseen, mutta laajentaisi keskitetyn tehtävän koskemaan myös kotimaisia rekisteröintejä. Kotimaisen toiminnan hyväksymisen keskittämistä puoltaisi esityksessäkin todettu riittävän osaamisen ja asiantuntemuksen varmistaminen mutta myös tasapuolinen kohtelu ja toiminnan tehostaminen. Liikennelupaan liittyvät menettelyt on keskitetty liikenne- ja viestintävirastoon.

Valvonnan osalta on hyvä tunnistaa, ettei jätelain mukainen valvontatehtävä ole sidottu rekisterihyväksyntään, vaan valvontatehtävä olisi edelleen alueellista valvontaa tulisikin tehostaa vapautuvilla resursseilla.

Vaikutuksissa mainittua kolmen henkilötyövuoden lisäresurssitarvetta Kaakkois-Suomen ELYssä pidetään ylimitoitettuna ottaen huomioon, että kaikki ELY-keskukset vastaisivat kotimaisten kuljettajien ja välittäjien hyväksymisestä ja näiden valvonnasta nykyiseen tapaan. Esityksen mukaan jätehuoltorekisteriin on merkitty tällä hetkellä noin 270 ulkomaalaista jätteen kuljettajaa, eikä merkittävää kasvua ole ennakoitu.

Ulkomaisten kuljettajien hyväksynnässä olisi kannatettavaa käyttää maakohtaista lähestymistapaa, jossa yksittäisten hakemusten käsittely perustuu maakohtaisten vaatimusten tuntemukseen.

94 § Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

YTP esittää kaikkien jätehuoltorekisteriin liittyvien menettelyjen keskittämistä yhteen viranomaisyksikköön.

95 § Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytykset

Pykälässä ehdotetaan muutoksia edellytyksiin, joilla jätteen ammattimainen kuljetus- tai välitystoiminta hyväksyttäisiin jätehuoltorekisteriin. Menettely olisi kevyt niiden toimijoiden osalta, joilla on liikennelupa, koska sitä myönnettäessä tehdään selvitykset ja sen velvoitteidenhoitoa seurataan säännöllisesti. Muiden toimijoiden osalta viranomaisen tarkistaisi, ettei jätehuoltorekisteriin hakevalla jätteen kuljettajalla ole merkittäviä lakisääteisiin maksuihin liittyviä laiminlyöntejä, ulosottovelkaa eikä se ole konkurssissa. Näiden luotettavuuskriteerien täyttyminen tarkistettaisiin Harmaan talouden selvitysyksikön laatimista velvoitteidenhoitoselvityksistä.

Toimijoita, joilla ei ole liikennelupaa, on esityksen mukaan arviolta noin 10–20 prosenttia jätehuoltorekisteriin hakevista toimijoista, mikä tarkoittaa määrällisesti 300–600 toiminnanharjoittajaa. Myöskään jätteen välitystoiminta itsessään ei edellytä liikennelupaa. Esityksessä ei ole pohdittu, mitä edellytyksiä ja esteitä olisi sille, että kaikkien jätettä kuljettavien toiminnanharjoittajien tulisi hakea liikennelupaa. Tältä osin tarkastelu ei kohdistuisi ainoastaan jätelainsäädännön vaatimuksiin ja vaikutuksiin.

YTP pitää perusteltuna, että jätehuoltorekisterihäksynnän edellytykset olisivat riittävän yhtenäiset liikenneluvan edellytysten kanssa. Toimijoilta, joilla ei ole liikennelupaa, tulisi tarkistaa myös rikostausta. Liikennelupaa myönnettäessä vaaditaan luonnolliselta henkilöltä tai nimetyltä liikenteestä vastaavalta hyvämaineisuutta. Rikostaustan tarkistusta perustelisivat tasapuolinen kohtelu ja ympäristönsuojelulliset syyt. Vaikka jätteen kuljettaminen olisi vain osa yrityksen toimintaa, tulisi eri tavoin varmistaa, että kuljetus hoidetaan asianmukaisesti. Myös pienimuotoisen toiminnan kohdalla riski ympäristörikkomuksiin on korostuneempi.

YTP kannattaa vakuusvaatimuksesta luopumista niiden toimijoiden kohdalla, joilla on liikennelupa. Esitys asettaa liikenneluvalliset toimijat kuitenkin eriarvoiseen asemaan. Liikennelupaan sisältyy vakavaraisuuden osoittaminen, ja lupa aiheuttaa autokohtaisia kustannuksia, jotka ovat vakuuteen verrattavia. Päällekkäisistä vakuuksista luopuminen on kannatettavaa, mutta esityksestä puuttuu harkinta siitä, tulisiko vakuus vaatia edelleen niiltä toimijoilta, joilla ei ole liikennelupaa tai jotka toimivat jätteen välittäjinä. Kilpailun tasapuolisuus on näkökulma, joka tulee ottaa huomioon, kun tarkastellaan yrityksille aiheutuvia kustannuksia.

98 § Ote jätehuoltorekisteristä

Kuten tähänkin asti, esityksen mukaan kuljettajan, jonka toiminta on hyväksytty tai merkitty rekisteriin, on pidettävä ote mukana kuljetuksen aikana ja pyydettyä esitettävä se valvontaviranomaisille ja poliisille. Näin olisi siitakin huolimatta, että lakiesityksen 142 a §:llä perustettaisiin jätehuoltorekisteriä koskeva tietopalvelu. Viranomaisilla olisi pääsy tietopalveluun, josta voimassa oleva rekisterimerkintä voitaisiin tarkistaa. Näin ollen 98 §:n vaatimusta rekisteriotteen mukana pitämisestä tulisi harkita uudelleen.

Pykälän mukaan jätehuoltorekisterihyväksyntä tarkistettaisiin nykyiseen tapaan kolmen vuoden välein. Tarkastaminen kolmen vuoden välein on ollut perusteltua nykytilanteessa, jossa rekisterihyväksyntää ei ole sidottu liikennelupaan. Jatkossa valtaosa rekisterimerkinnöistä perustuu kuitenkin liikennelupaan, joka myönnetään 10 vuodeksi. Luvan myöntämisen edellytyksiä valvotaan jatkuvasti; esityksen mukaan luotettavuusarviointeja tehdään yrityksille jopa vuosittain. Jätehuoltorekisterimerkintä tulisi tarkistaa samassa aikataulussa liikenneluvan umpeutumisen kanssa ainakin niissä tapauksissa, joissa rekisterihyväksyntä perustuu liikennelupaan. Tiheämpi säännöllisen tarkistamisen tarve ja vaikutukset pitäisi perustella tarkasti esityksessä, koska tiheämmällä tarkastamisella vaikuttaisi olevan tarpeettomia viranomais- ja yritysvaikutuksia. Tarkistamisen aikataulu voisi olla erilainen niille toimijoille, joilta ei edellytetä liikennelupaa.

Hyväksymispäätöksestä perittävä maksu

YTP kummeksuu uudesta rekisterihyväksynnästä perittävää suurempaa maksua niissä tapauksissa, joissa yrityksellä on jo olemassa oleva rekisterihyväksyntä. Maksu on kymmenkertainen suhteessa normaaliin rekisteriotteen tarkistukseen. Maksu on suurehko suhteessa viranomaiselta vaadittuun työmäärään niissä tapauksissa, joissa yrityksellä on voimassa oleva liikennelupa. Käsitteilyyn vaadittava aika eronnee selvästi tilanteesta, jossa ELY joutuu tarkistamaan hyväksymisen edellytykset muilla tavoin. Liikennelupamenettely aiheuttaa itsessään kustannuksia ja liikenneluvasta veloitetaan vuosimaksu.

Jätehuoltorekisteriä ja tuottajarekisteriä koskevat tietopalvelut (142 a ja 142 b §)

YTP kannattaa ehdotuksia julkisista tietopalveluista.

Siirtoasiakirjoja ja muita rekistereitä koskeva sääntely (121 b §, 142 §, 143 b §)

121 b § Siirtoasiakirjan tietojen toimittaminen rekisteriin

Pykälässä edellytetään, että siirtoasiakirjan tiedot tulisi siirtää rekisteriin viivytyksettä. Tietoja ei kuitenkaan vaadita siirtämään reaaliaikaisesti, vaan viivytyksettömällä tietojen toimittamisella tarkoitettaisiin perusteluiden mukaan muutamaa päivää ja se mahdollistaisi tietojen siirron keskittämisen esimerkiksi yhteen kertaan päivässä. Sen sijaan paperisesta siirtoasiakirjasta tiedot olisi toimitettava rekisteriin kolmen kuukauden kuluessa siirron päättymisestä.

YTP katsoo, että viivytyksetön tiedonsiirto on ilmaistu epäselvästi ottaen huomioon, että jatkossa jätelain laiminlyöntipykälä ulottuu ko. tietojen siirtoon ja noudattamatta jättämistä koskee 132 §:n mukainen laiminlyöntimaksu. Perustelut eivät ota kantaa tiedon siirtoon esimerkiksi arkipyhänä tai muina pyhäpäivinä tai esimerkiksi teknisissä poikkeustilanteissa. Sopiva vaatimus olisi muutaman päivän sijaan 7–10 vuorokautta. YTP katsoo myös, että paperisista siirtoasiakirjoista tiedot pitäisi siirtää esitettyä nopeammin, koska esityksen pitäisi kaikilta osin ohjata sähköisten järjestelmien käyttöönottoon tietyn siirtymävaiheen jälkeen.

Esityksessä mainitaan (s.19), että siirtoasiakirjarekisterin tietoja voitaisiin hyödyntää esimerkiksi jätedirektiivin mukaisessa rakennus- ja purkujätteitä koskevassa tiedonkeruussa ja raportoinnissa komissiolle. Siirtoasiakirjarekisterin sisältämän tiedon laajempaan hyödyntämiseen tilastoinnin apuna tuleekin pyrkiä suunnitelmallisesti. Ratkaistavaksi jää se, miten tiedoista erotellaan ensi vaiheen ja jatkovaiheen kuljetukset toisistaan ja muutenkin varmistetaan, ettei samaa jäte-erää tilastoida rekisterin kautta useampaan kertaan.

Esityksen sivulla 20 kuvataan, että kunnan jätehuoltoviranomaiset hyötyisivät uudesta siirtoasiakirjojen tiedot sisältävästä rekisteristä, josta nämä saisivat tiedot saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksista. Samanaikaisesti lietekuljetuksia koskee kuitenkin lain 39 §:n mukainen tietojen toimittamisvelvollisuus. Tästä päällekkäisyydestä pitäisi pyrkiä eroon.

142 § Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Pykälän perusteluissa mainitaan, että ”Siirtoasiakirjan tiedot veisi rekisteriin uuden 121 b §:n mukaisesti jätteen haltija tai jätteen kuljettaja.” Kohtaa olisi hyvä täsmentää vastaamaan siirtoasiakirjavelvollisuuden (121 §) sanamuotoja, jotka korostavat jätteen haltijan ensisijaista vastuuta siirtoasiakirjoista. Jätteen kuljettajan velvollisuutena on tietojen vienti vain silloin, jos jäte noudetaan kotitaloudesta.

Pykälän perusteluissa lukee, että ”Lisäksi jätedirektiivin 17 artikla edellyttää jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan vaarallisen jätteen jäljitettävyyden jätteen syntypaikalta lopulliseen käsittelypaikkaan ja jätteiden valvonta.” Käytännön tasolla on tämä vaatimus ei kuitenkaan toteudu siirtoasiakirjojen kautta, kuten esityksen sivulla 25 myös todetaan toisessa yhteydessä: ”Käytännössä jäte-erän seuraaminen olisi kuitenkin haastavaa, sillä jäte voi kulkea esimerkiksi siirtokuormausasemien ja esikäsittelylaitosten kautta varsinaiseen käsittelyyn ja sekoittua samalla muista lähteistä olevien jätteiden kanssa.”

143 b § Tiedonsaantioikeus jätehuollon rekistereistä, tuottajarekisteristä ja jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustasta

Esitys sisältää eräitä tiedonsaantioikeuksia viranomaisen järjestelmistä. Tiedonsaantioikeuksia tulisi vielä harkita jatkovalmistelussa. Jätehuollossa toimivien yritysten liiketoiminta perustuu jätteisiin, jolloin alalla toimivien yritysten näkökulmasta jätetiedot ovat monelta osin liikesalaisuusluonteisia ja yritysten keskinäiseen kilpailuasetelmaan vaikuttavia. Viranomaiset rinnastavat jätteet muihin julkisiin päästötietoihin; tätä tulkintaa pitäisi kuitenkin harkita eri näkökulmista.

Esityksen 3 momentin mukaan kunnan jätehuoltoviranomaisella olisi salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada siirtoasiakirjoja koskevasta rekisteristä ja jätehuoltorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä valvontaa ja jätehuollon järjestämistä varten. Tiedonsaantioikeus on kuitenkin tarpeeton, koska jätehuoltoviranomainen pitää yllä jätteenkuljetusrekisteriä, johon merkitään saostus- ja umpisäiliölietteitä koskevat tiedot. Kuten 121 b §:n kommentoissa on todettu, päällekkäisistä tiedoista tulee pyrkiä eroon.

Ehdotetun 3 momentin mukaan myös 121 §:ssä tarkoitettulla siirtoasiakirjan laatineella, jätteen kuljettajalla ja jätteen vastaanottajalla on lisäksi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siirtoasiakirjoja koskevasta rekisteristä tiedot niistä jätteen siirroista, joihin kyseinen toiminnanharjoittaja on osallistunut.

Tiettyjä siirtoasiakirjaan merkittäviä tietoja voidaan pitää liikesalaisuuslaissa (595/2018, ”liikesalaisuuslaki”) säädetyinä elinkeinotoimintaan liittyvinä liikesalaisuuksina. Liikesalaisuuksina voidaan pitää erityisesti tietoa jätteen siirron ajankohdasta sekä alkamis- ja päättymispaikasta (ehdotetun jäteasetuksen 40.1 §:n kohta 2) ja jätteen käsittelytavasta toimituspaikassa (kohta 8).

Usein jätealan elinkeinonharjoittajien yhteenliittymät toimivat niin jätteiden kuljetusalalla kuin jätteiden vastaanottajina. Tällöin liikesalaisuuksina pidettävien siirtoasiakirjaan merkittävien tietojen päätyminen jätteiden kuljettajien tai vastaanottajien tietoon salassapitosäännösten estämättä

niiden jätteiden siirtojen osalta, joihin kyseinen toiminnanharjoittaja on osallistunut, voisi vääristää kilpailua.

Ehdotetun jätteen kuljettajan ja vastaanottajan tiedonsaantioikeutta koskevan säännöksen sijaan pykälässä tulisi säätää jätteen kuljettajan ja vastaanottajan oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä 142 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja rekisteristä sellaiset tiedot, joiden avulla jätteiden kuljettaja tai vastaanottaja voi varmistua siitä, että heillä on tarvittavat oikeudet kyseisen jäte-erän kuljettamiseen tai vastaanottamiseen.

Valvontaviranomaista, ympäristöministeriötä, kunnan jätehuoltoviranomaista ja Suomen Ympäristökeskusta sitoo viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999, ”julkisuuslaki”). Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan yksityisiä liikesalaisuuksia sisältävät asiakirjat sekä sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ovat salassa pidettäviä. Asiakirjat eivät kuitenkaan ole salassa pidettäviä, jos kyse on kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista.

Edellä mainitut liikesalaisuuksiksi katsottavat siirtoasiakirjojen tiedot voivat olla merkityksellisiä sellaisille tahoille, joiden toimintaan kuuluu ympäristön- tai ihmisten terveydensuojeleminen. Vaikka jätealan toimijat olisivat sopineet kyseisten tietojen salassa pidosta, tietoja sisältäviä siirtoasiakirjoja voitaisiin vaatia julkisiksi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisesti toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi edellä mainituilta viranomaisilta, jotka ovat saaneet tiedot ehdotetun 143 b §:n 1 ja 3 momentin mukaisesti.

YTP pyytää, että tiedonsaantioikeuksia harkittaisiin jatkovalmistelussa, eikä direktiiviin nähden tehtäisi kansallisia laajennuksia. Lisäksi perusteluissa olisi hyvä avata vielä tarkemmin siirtoasiakirjarekisterin tietojen julkisuutta koskevaa kohtaa. Asiassa on hyvä huomata, että jätetietojen liikesalaisuusluonnetta käsiteltiin 18.11.2021 hyväksytyyn jäteasetuksen yhteydessä (jätteenpolton kuonasta erotellut metallit).

Muuta

143 § Rekisteri jätteen kuljetuksista ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä

Esityksellä tehtäisiin merkittävä muutos lain 143 §:ään. Muutosesityksen mukaan kunnan jätehuoltoviranomaisen tulisi antaa rekisteristä pyydettyä muut kuin salassa pidettäväksi merkityt tiedot kunnan jätehuollon palvelutehtäviä toteuttavalle yhtiölle tai tiettyjen ehtojen

täyttyessä myös pakkausten tuottajayhteisölle. Perusteluissa täsmennetään, että salassa pidettäviä tietoja olisivat salatut henkilötiedot. Esitetystä pykälämuutoksesta ei pyydetä erikseen kommentteja lausuntopyynnössä, mikä antaa mielikuvan, ettei muutosesityksen merkitykseen ole kiinnitetty riittävästi huomiota.

Esitys hämärtää viranomaisen ja kunnan yhtiömuotoisen jätelaitoksen rajaa ja heikentää luottamusta kunnan jätehuoltoviranomaisen viranhaltijan toiminnan itsenäisyyteen. Viranhaltijan itsenäisyyteen liittyy jo nyt monilla alueilla kysymyksiä.

Viranomaisrekisterin tietojen luovuttamista yksityisoikeudelliselle taholle olisi tullut tarkastella esityksessä suhteessa lain perusteluissa esitettyyn (HE 199/2010), muodostuneeseen oikeuskäytäntöön (ml. KHO:2018:172) ja oikeusoppineiden tulkintaan (esim. Vuotilainen ja Sariola: Tiedonhallinnan vastuut kuntien jätehuollon järjestämisessä, Ympäristöjuridiikka 3–4/2019 s. 8–29).

Huomionarvoista on, että esityksen perusteluissa nykyisin mukainen toiminta esitetään ongelmallisena: ”Käytännössä on ilmennyt joitakin tilanteita, joissa kunnan jätehuoltoviranomainen ei ole luovuttanut tarvittavia kuljetusrekisterin tietoja kunnalliselle jätelaitokselle”. Esityksellä ei tulisi pyrkiä laillistamaan valitettavan usein käytännössä toteutettua tietojen luovuttamista kuntien jäteyhtiöille.

YTP ei kannata, että tiedonsaantioikeus ulotettaisiin yksityisoikeudelliselle taholle. Jätelain perusteluista, korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisusta eikä oikeusoppineiden tulkinnasta löydy tukea toimintatavalle ja nyt esitetylle muutokselle. Jätealan kilpailutilanne ja jätelaissa kuntien omistamien jäteyhtiöiden ja yksityisten yhtiöiden välille luotu jännite huomioon ottaen esityksen kanssa ei tulisi edetä.

Kuntayhtiöiden sinänsä tärkeät tietotarpeet tulee pystyä täyttämään ilman, että viranomaisen rekisteriin toimitettua tietoa luovutetaan yksityisoikeudelliselle taholle. Väestötietojärjestelmä sisältää tiedot kiinteistöistä, mukaan lukien koordinaattitiedot.

Mikäli tietojen luovutus katsotaan tarpeellisen jatkovalmistelun jälkeenkin mahdolliseksi, se tulisi rajata koskemaan korkeintaan niitä jätteitä, jotka kuuluvat kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen tai joiden osalta kunnassa on tehty lainvoimainen päätös siirtymisestä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Kuntayhtiöllä ei ole perusteltua tietotarvetta jätteenkuljetusrekisterin tiedoista, jos kunnassa ei ole tehty päätöstä siirtää ko. jätelaji kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Voimaantulo

Lakiesityksessä ehdotetaan, että laki jätelain muuttamisesta tulisi voimaan 1.9.2022 kuitenkin siten, että jätehuoltorekisteriä koskevat säännökset ja julkiset tietopalvelut tulisivat voimaan 1.1.2023. Käytännössä 18 muutettavasta jätelain pykälästä vain 7 pykälää tulisi voimaan jo 1.9.2022 ja loput vasta 1.1.2023. YTP katsoo, että olisi perusteltua, että kaikki muutokset astuisivat voimaan samanaikaisesti 1.1.2023.

Ehdotuksen mukaan kaikkien jätehuoltorekisterissä olevien tulisi hakea uutta hyväksyntää jätehuoltorekisteriin. Kannatettavaa on, että rekisterihyväksyntää voi hakea porrastetusti kahden vuoden aikana lain voimaantulosta riippuen esimerkiksi siitä, milloin rekisterihyväksyntä tulisi joka tapauksessa uusiksi. Toisaalta olisi ollut mahdollista vaatia, että olemassa olevan rekisterimerkinnän hyväksyntä tehdään uudella menettelyllä vasta siinä vaiheessa, kun rekisterimerkintä tulisi voimassa olevan lain mukaan muutoinkin tarkistaa.

Moliis Katja
Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry